



Tőkefajták A társadalmi tőke az emberi tőke termelésében

8. előadás

Oktató Neve



A tőke három alapvető formája (Bourdieu)

- Gazdasági tőke: közvetlenül pénzre konvertálható
- Társadalmi tőke: bizonyos feltételek mellett gazdasági tőkévé válható át
- Kulturális tőke: szintén gazdasági tőkévé konvertálható



A kulturális tőke formái

1. Inkorporált
2. Objektívált
3. Intézményesült



Inkorporált kulturális tőke

- Alapvetően testre szabott
- Valamilyen belsővé téelt tétel fel
- Elsajátítási folyamat előzi meg, ami időbe kerül
- Az időt a beruházónak személyesen kell beruháznia
- Nem valósulhat meg idegen személy révén
- Képzettség megszerzésének időtartama
- A primer családi nevelés is fontos
- Nem adható át rövid időtáv alatt ajándékozás, öröklés, vétel vagy csere útján
- A nagyobb kulturális tőke birtokosát „valami különlegesnek” tartják, ezért további anyagi és szimbolikus profitok bázisává válik



Objektívált kulturális tőke

- Több tulajdonságát csak az inkorporált tőkéhez való viszonya alapján lehet meghatározni.
- Matriálisan adható át anyagi hordozók révén (írások, festmények, műalkotások)



Intézményesült kulturális tőke

- Hivatalosan elismert és garantált kompetencia
- Állandó bizonyítási kényszer
- Intézményes elismerést kölcsönöz az adott személy által birtokolt kulturális tőkének



Társadalmi cselekvés

- **Szociológiai megközelítés:** a cselekvőt szocializált lénynek tekintik, akit társadalmi normák és szabályok irányítanak.
- **Közgazdasági megközelítés:** az egyén másoktól függetlenül, kizárólag önértékeit követve cselekszik.



Mindkét megközelítésnek vannak súlyos problémái:

- Ha a cselekvőt környezete alakítja, akkor nincs olyan belső forrás, amely célt vagy irányt adna cselekedeteinek.
- A gazdaság működésében is fontos a normák, kapcsolatháló, szervezetek és a bizalom kialakítása.



Elméletek a problémák megoldására

- Ben-Porath (1980) F-kapcsolatok elmélete:
 - Családok (families)
 - Barátok (friends)
 - Vállalatok (firms)

Bemutatja, hogyan befolyásolják ezek a társadalomszervezeti formák a gazdasági cserét.

- Baker (1983): brókerek közötti kapcsolatok
- Granovetter: fontosak a személyek közötti kapcsolatok



Társadalmi tőke

- A cselekvő számára elérhető erőforrások egyik meghatározott típusa
- Nem egyetlen entitás, hanem olyan különböző entitások csoportja, melyeknek két közös vonásuk van:
 - Mindegyik valamilyen társadalmi struktúra aspektusa.
 - Megkönnyíti a struktúrán belüli cselekvők bizonyos cselekedeteit.



Példák a társadalmi tőkére

- Csiszolatlan gyémánt piaca
- Dél-koreai radikális diákaktivisták
- Hatgyermekes anya Jeruzsálemben
- Kairó központi piaca



A társadalmi tőke jellemzői

- Nem teljesen helyettesíthető
- Felhasználható bizonyos cselekedetek előmozdítására, de lehet haszontalan, illetve káros is
- Hatást gyakorol a következő nemzedék emberi tőkájének termelésére
- A cselekvők közötti viszonyok struktúrájában ölt testet
- Akkor jön létre, amikor az emberek közötti viszonyok változnak meg úgy, hogy elősegítsék a cselekvést
- A személyek közötti viszonyokban ölt testet → megfoghatatlan

A társadalmi tőke formái

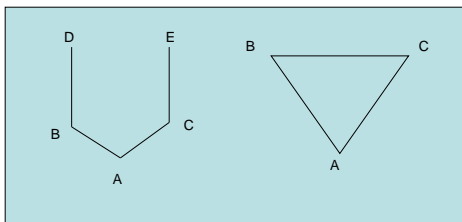
- Kötelezettségek és elvárások:** a társadalmi környezet megbízhatóságán alapulnak
 - A társadalmi tőke ezen formája függ
 - a társadalmi környezet megbízhatóságától
 - a fennálló kötelezettségek tényleges mértékétől
- Információs csatornák:** az információk segítik a cselekvést
- Normák és hatékony szankciók:** elősegít és megakadályoz bizonyos cselekedeteket
 - Közjószág probléma megoldásában fontosak

A társadalmi tőkét előremozdító társadalmi struktúrák

Minden társadalmi viszony előmozdítja a társadalmi tőke valamilyen formáját.
 Pl: normák → negatív külső hatások korlátozására, vagy pozitív hatások kiváltására keletkeznek.
 Sok társadalmi struktúrában a feltételek fennállnak, de mégsem jönnek létre normák.

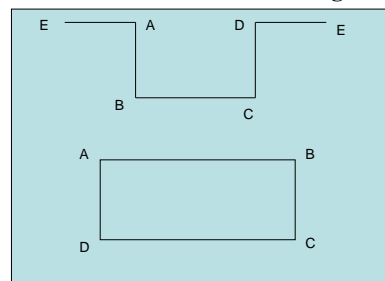
- A társadalmi kapcsolatok zártsága
- Kisajátítható társadalmi szervezetek

Nem zárt és zárt struktúra



Forrás: Coleman

Generációk közötti zártság



Forrás: Coleman

Kisajátítható társadalmi szervezetek

Egyes közösségek szervezeteket hoznak létre a kialakult problémák megoldására.

Társadalmi tőke az emberi tőke termelésében

Oktató Neve



Társadalmi tőke a családban

A családban meglévő társadalmi tőke fontos szerepet játszik a felnövekvő nemzedék emberi tőkájének termelésében.

A családi háttér 3 összetevőre bontható le:

1. Pénzügyi tőke
2. Emberi tőke
3. Társadalmi tőke



A családon belüli társadalmi tőke hiányának okai:

- Egyszülős család
- Nincs szoros kapcsolat gyerek és szülő között
- Egy vagy mindkét szülő sokat van távol valamilyen okból
- Sok testvér

Ezek hatása lehet az iskolából való kimaradás.



1. TÁBLÁZAT. Kimaradási ráta a 10. és a 12. osztály tavasza között olyan diákok esetében, akiknek családja különböző nagyságú társadalmi tőkét rendelkezik, és akiknek családjában eltérő mértékű emberi és pénzügyi tőke áll rendelkezésre^a

	A kimaradók száza	Fiúháány a szülőiok-pontokban
1. A szülők-jelenléte két szülő egy szülő	15.1 19.1	6.0
2. Testvérek száma egy testvér négy testvér	10.8 17.2	6.4
3. Szülők és igyeketek két szülő és egy testvér egy szülő és négy testvér	10.1 22.6	12.5
4. Az anya várakozásai a igyeket továbbtanulással kapcsolatban ehözja a továbbtanulást nem várja el a továbbtanulást	11.6 20.2	8.6
5. Három lényező együtt két szülő, egy testvér, az anya ehözja a továbbtanulást egy szülő, négy testvér, az anya nem várja el a továbbtanulást	8.1 30.6	22.5

^a A becslések a Függelék A1 táblázatában részletesen bemutatott logisztikus regresszióból származnak.



A családon kívüli társadalmi tőke

Értékes társadalmi tőke megtalálható a családon kívüli közösségekben is.

- A felekezeti alapon működő iskolákat vallási alapon szerveződő közösség veszi körül.
- A gyakran költöző családoknál a szociális kapcsolatok minden költözés alkalmával megszakadnak.



2. TÁBLÁZAT. Kimaradási ráták a 10. és a 12. tanév tavasza között olyan iskolák diákjai esetében, amelyeknek eltérő mennyiségű társadalmi tőke áll a rendelkezésére az őket övező közösségben

	állami	kato-likus	egyéb magán-iskolák
1. nyers kimaradási ráták	14.4	3.4	11.9
2. kimaradási ráták az átlagos állami iskolába járó másodévesekhez hasonlítva ^a	14.4	5.2	11.6
3. nyers kimaradási ráták független és nem katolikus felekezeti magániskolák diákjai esetében ^b		3.7	10.0

^a Az összehasonlítás e két iskolacsoportra kidolgozott önálló logisztikus regressziók alapul, ugyanazokat a változókat használva, melyeket az 5. lábjegyzetben felsoroltam. Az összehasonlításnál használt koeficiensok és a középértékek megtalálhatók Hoffer művében (1986, 5. és 24. táblázati).

^b Ez a csoportosítás súlyozatlan adatokon alapul. Ez az oka annak, hogy mindkét ráta alacsonyabb, mint az egyéb magániskolák esetében a táblázat 1. tételében, mely súlyozott adatokon alapul.



Köszönöm
a figyelmet!